

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2016 - 7396

Doknr.
401484

Dato
18-11-2016

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har d. 5. oktober 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 3 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Susanne Eilersen (DF).

Spørgsmål nr. 3:

"Ministeren bedes kommentere artiklen på www.bt.dk den 26. september 2016 "Anne stillede ét simpelt spørgsmål til kommunen: Så fik hun en regning på 1.324 kroner" og oplyse, med hvilken hjemmel Aarhus Kommune kan opkræve gebyr for besvarelse af spørgsmål fra kommunens borgere f.eks. om beregning af bebyggelsesprocent. Ministeren bedes desuden redegøre for reglerne i forbindelse med kommuners opkrævning af gebyr- og brugerbetaling inden for ministerens ressort, herunder om der er en maksimal timepris?"

Svar:

1. Spørgsmålet består af to dele. Første del af spørgsmålet vedrører en konkret sag i Aarhus Kommune, hvor kommunen har opkrævet 1.324 kr. for at besvare et spørgsmål fra en borger vedrørende beregning af bebyggelsesprocent på borgerens ejendom. Reglerne om kommunernes behandling af sådanne spørgsmål følger af bygge-lovgivningen, der hører under Transport- og Bygningsministeriets ressort. Social- og Indenrigsministeriet har derfor anmodet om et bidrag fra transport- og bygningsministeren til besvarelsen af denne del af spørgsmålet. Transport- og bygningsministeren oplyser følgende:

"Kommunerne er ikke forpligtede til at opkræve gebyr for byggesagsbehandling. Kommunerne kan vælge at opkræve gebyr for deres byggesagsbehandling eller lade denne være helt eller delvist skattefinansieret. Hvis kommunen vælger at opkræve gebyr for byggesagsbehandlingen, kan dette enten ske efter tidsforbrug eller ved opkrævning af et mindre, fast gebyr på maksimalt 1.000 kr. Vælger kommunen at opkræve gebyr efter tidsforbrug, fastsætter de selv timeprisen.

De nærmere retningslinjer for fastsættelse af gebyrstørrelse, samt for hvornår der kan opkræves gebyr efter byggeovens regler, findes i Trafik- og Byggestyrelsens gebyrvejledning til kommunerne fra 2015.

Muligheden for at opkræve et mindre, fast gebyr i alle typer af byggesager blev indført ved den seneste ændring af byggeoven, som trådte i kraft den 1. juli i år. Formålet med det mindre, faste gebyr er bl.a. at skabe incitament til, at ansøger indsender tilstrækkeligt oplyste ansøgninger til de kommuner, som i øvrigt vælger at skattefinansiere byggesagsbehandlingen. I forlængelse heraf har kommunerne fået bedre vilkår for at kunne tilbyde byggesagsbehandling uden timebetaling med indførelsen af muligheden for at opkræve et mindre, fast gebyr ved behandling af alle typer af byggesager.

Betingelsen for at opkræve gebyr i medfør af byggeloven er, at der er tale om sagsbehandling af en konkret byggesag. Kommunen har dog også mulighed for at opkræve gebyr for eventuel forhåndsdialog.

I en konkret sag er det op til kommunen at vurdere, hvorvidt der er tale om sagsbehandling af en byggesag eller almindelig vejledning. Såfremt der er tale om almindelig vejledningspligt, kan der ikke opkræves gebyr.

Borgere, der mener, at de uretmæssigt er opkrævet gebyr i medfør af byggeloven, kan klage over kommunens afgørelse til Statsforvaltningen.”

2. I anden del af spørgsmålet anmodes om en redegørelse for reglerne om kommuners opkrævning af gebyrer eller brugerbetaling inden for Social- og Indenrigsministeriets ressort.

Jeg kan hertil generelt oplyse, at brugerbetaling eller gebyropkrævning for ekspeditioner, der har karakter af myndighedsafgørelser i sædvanlig forvaltningsretlig forstand, kræver lovhjemmel. Det gælder også, hvis gebyret kun er omkostningsdækkende. For så vidt angår brugerbetaling i andre tilfælde, hvor bl.a. kommunerne stiller en ydelse til rådighed for borgerne, som borgerne frivilligt kan benytte, og hvor der er tale om betaling for kommunens ydelse, er der ikke et tilsvarende krav om lovhjemmel.

Kommuner har bl.a. en vis adgang til at opkræve betaling for ydelser, der efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler, stilles til rådighed for borgerne, f.eks. på kultur- og idrætsområdet. Betalingen skal i sådanne tilfælde fastsættes således, at den højst svarer til kostprisen for den pågældende ydelse.

Nedenfor følger en oversigt over regler inden for Social- og Indenrigsministeriets ressort, som giver kommunerne hjemmel til at opkræve gebyrer eller brugerbetaling:

2.1. Gebyrloven (lovbekendtgørelse nr. 66 af 21. januar 2010 med senere ændringer)

En kommunalbestyrelse kan i medfør af gebyrlovens § 2, stk. 2, bestemme, at der skal betales gebyr til kommunen for erindringsskrivelser vedrørende ikke rettidigt betalte ydelser, der opkræves af kommunen, og som i lovgivningen er tillagt udpantningsret. Kommunalbestyrelsen kan endvidere efter lovens § 3, stk. 1, bestemme, at der ved for sen betaling af ydelser, der opkræves af myndigheden, og som i lovgivningen er tillagt udpantningsret, skal betales en rente, der udgør 1 pct. pr. påbegyndt måned fra kravets forfaldsdato at regne. De nævnte gebyrer kan højst udgøre 250 kr.

2.2. Lov om Det Centrale Personregister (lovbekendtgørelse nr. 5 af 9. januar 2013 med senere ændringer)

En kommune har mulighed for at opkræve betaling for udlevering af oplysninger fra CPR m.v., jf. § 3, stk. 4, § 33, stk. 1 og 2, og § 51, stk. 2, i lov om Det Centrale Personregister.

2.3. Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015)

Efter lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (ægteskabsloven) er det borgmesteren (kommunen), der behandler sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Det er ligeledes kommunen, der foretager borgerlige vielse. Hvis ingen af parterne har bopæl i Danmark, skal der betales et gebyr på 500 kr. for kommunens prøvelse af ægteskabsbetingelserne, jf. § 13, stk. 3, i ægteskabsloven.

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indgåelse af ægteskab, at udgifter til oversættelse af nødvendige dokumenter til prøvelsen (som ikke er affattet på dansk eller et

andet nordisk sprog) skal afholdes af parterne. Hvis der i forbindelse med prøvelsen skal holdes et møde med parterne, og hvis kommunen vurderer, at der er behov for tolkning, skal udgiften hertil afholdes af parterne, hvis ingen af dem har bopæl her i landet. Dette gælder dog ikke, hvis parterne er nordiske statsborgere.

En borgerlig vielse foretages uden udgift for parterne, jf. § 21, stk. 1, i bekendtgørelsen. Hvis vielsen skal foretages et andet sted end det sædvanlige vielseslokale, f.eks. i parternes egen have, kan kommunen dog kræve, at parterne betaler udgifterne i forbindelse hermed. Vielsen foregår på dansk. Hvis kommunen vurderer, at der ved vielsen er behov for tolkning, og hvis ingen af parterne har bopæl her i landet, skal udgiften hertil afholdes af parterne, jf. bekendtgørelsens § 21, stk. 2. Dette gælder dog ikke for nordiske statsborgere.

2.4. Navneloven (lovbekendtgørelse nr. 1816 af 23. december 2013)

Efter navneloven skal en ansøgning om navneændring indgives til personregisterføreren i sognet. I de sønderjyske landsdele skal ansøgningen indgives til personregisterføreren i kommunen.

Det fremgår af lovens § 25 a, stk. 1, at der ved ansøgning om navneændring skal betales et gebyr, der i 2016 er fastsat til 510 kr. Gebyret reguleres en gang årligt pr 1. januar med pris- og lønudviklingen.

2.5. Lov om social service (lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015 med senere ændringer) og bekendtgørelser udstedt i medfør heraf

2.5.1. Handicapområdet

Lov om social service (serviceloven) indeholder en række bestemmelser om hjælp og støtte til borgere med varigt og betydeligt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Ingen af disse bestemmelser indeholder hjemmel til, at kommunerne kan opkræve administrative gebyrer/brugerbetaling i forbindelse med, at kommunens medarbejdere skal bruge tid på at besvare henvendelser fra borgerne.

Nedenfor omtales kort de bestemmelser, som indeholder hjemmel til, at kommunerne kan pålægge borgerne en eller anden form for egenbetaling eller brugerbetaling i forbindelse med fastsættelsen af den konkrete ydelse, der gives støtte til efter bestemmelsen.

Det bemærkes i denne forbindelse, at servicelovens regler om bruger- eller egenbetaling generelt skal ses i lyset af kompensationsprincippet, som er ét af de grundlæggende principper bag udformningen af dansk handicappolitik. Dette princip fastslår, at borgere med nedsat funktionsevne skal kompenseres for følgerne af deres funktionsnedsættelse – hverken mere eller mindre. Reglerne i serviceloven om bruger- eller egenbetaling har i forlængelse af dette princip til formål at sikre, at der ikke sker overkompensation i forbindelse med udmålingen af støtte til den enkelte borger.

2.5.1.1. Servicelovens §§ 41 og 100 om merudgifter

Servicelovens §§ 41 og 100 pålægger kommunerne at yde hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til hhv. børn med betydelig og varig funktionsnedsættelse eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser og voksne under folkepensionsalderen med varig funktionsnedsættelse.

Hjælpen efter begge bestemmelser udmåles ud fra de sandsynliggjorte merudgifter for den enkelte. Der gælder dog et minimumsbeløb, jf. § 41, stk. 3, og § 100, stk. 3, som de sandsynliggjorte merudgifter skal overstige som forudsætning for at modtage hjælp. For børnemerudgiftsydelsen udgør dette minimumsbeløb 4.656 kr. årligt (2016-priser), og for voksenmerudgiftsydelsen udgør det 6.288 kr. årligt (2016-priser). Hvis

de sandsynliggjorte merudgifter overstiger minimumsbeløbet, ydes hjælp fra første krone, og hjælpen fastsættes ud fra de i bestemmelserne nærmere regulerede udmålingssystemer. Hvis de sandsynliggjorte merudgifter ikke overstiger minimumsbeløbet, skal borgeren selv afholde dem.

2.5.1.2. Servicelovens §§ 45 og 97 om ledsagelse

Servicelovens §§ 45 og 97 pålægger kommunerne at tilbyde 15 timers ledsagelse til hhv. børn og unge mellem 12 og 18 år og voksne under 67 år, som ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat funktionsevne. Borgeren afholder som udgangspunkt sine egne udgifter til befordring mv. i forbindelse med ledsagelsen.

Det følger af hhv. § 45 stk. 5, og § 97 stk. 7, at kommunalbestyrelsen kan dække modtagerens udgifter til ledsagerens befordring og andre aktiviteter med tilknytning til ledsagelsen med et beløb på op til 849 kr. årligt (2016-priser). Eventuelle udgifter til ledsagerens befordring og andre aktiviteter med tilknytning til ledsagelsen, som overstiger dette beløb, afholdes af borgeren selv.

Social- og Indenrigsministeriet er ikke bekendt med, i hvilket omfang udgifterne til ledsagerens befordring og andre aktiviteter med tilknytning til ledsagelsen overstiger beløbet på 849 kr. årligt i de enkelte kommuner.

2.5.1.3. Servicelovens § 103 om beskyttet beskæftigelse

Ifølge bekendtgørelse nr. 483 af 19. maj 2011 om aflønning og befordringsudgifter m.v. i beskyttet beskæftigelse, særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb og aktivitets- og samværstilbud (udstedt i medfør af serviceloven) skal personer, der udfører lønnet arbejde i beskyttet beskæftigelse, selv afholde udgiften til daglig befordring til og fra virksomheden inden for en afstand af 10 kilometer fra virksomheden. Nødvendige befordringsudgifter derudover skal afholdes af kommunen. Kommunen skal kun afholde de nødvendige udgifter, der ligger inden for den billigste befordringsmulighed. Udgiften til befordring for den enkelte borger kan dog ikke overstige 30 pct. af vedkommendes indtjening ved den beskyttede beskæftigelse efter fradrag af skat.

Social- og Indenrigsministeriet er ikke bekendt med, hvor stor den samlede udgift (brugerbetaling) til befordring er for borgere i ordningen.

2.5.1.4. Servicelovens § 104 om aktivitets- og samværstilbud

Kommunen skal efter bekendtgørelse nr. 483 af 19. maj 2011 om aflønning og befordringsudgifter m.v. i beskyttet beskæftigelse, særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb og aktivitets- og samværstilbud, der er udstedt i medfør af servicelovens § 105, stk. 2, afholde udgiften til befordring for personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der er visiteret til aktivitets- og samværstilbud. Kommunen kan dog beslutte, at personer, der er visiteret til aktivitets- og samværstilbud, skal betale helt eller delvist for materialer, der ikke medgår til en produktion. Tilsvarende gælder vedrørende udflugter for de pågældende.

Social- og Indenrigsministeriet er ikke bekendt med, hvor stor den samlede udgift (brugerbetaling) til materialer og udflugter er for borgere i ordningen.

2.5.1.5. Servicelovens § 107 og 108 om botilbud

I bekendtgørelse nr. 715 af 19. juni 2013 om lejerrettigheder til beboere i visse botilbud efter serviceloven, der er udstedt i medfør af servicelovens § 111, stk. 2, er der fastsat regler for huslejebetaling i midlertidige og længerevarende botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108.

I de midlertidige botilbud betaler borgeren for boligen af sin arbejdsindtægt, pension, kontanthjælp eller anden indtægt. Hvis borgeren bevarer egen bolig under opholdet i det midlertidige botilbud, betaler borgeren som udgangspunkt ikke for selve botilbudet, men kun for de ydelser, der vil kunne opkræves betaling for. I de længerevarende botilbud fastlægges huslejen på baggrund af borgerens indtægt. Kommunerne fastsætter endvidere betaling for el, varme, kost og for andre ydelser, herunder vask, som er en integreret del af opholdet i det længerevarende botilbud.

Social- og Indenrigsministeriet har ikke kendskab til de konkrete huslejer, da de, som beskrevet ovenfor, afhænger af den enkelte borgers indkomst mv.

2.5.1.6. Servicelovens § 113 om forbrugsgoder

Efter servicelovens § 113 pålægges kommunerne at yde støtte til køb af forbrugsgoder til borgere med varig funktionsnedsættelse, hvis et i loven nærmere reguleret væsentlighedskriterium er opfyldt. Det er desuden en forudsætning for hjælp, at udgiften er over 500 kr., og at forbrugsgodet ikke indgår i sædvanligt indbo.

Hjælp til køb af forbrugsgoder udgør som hovedregel 50 pct. af prisen på et standardprodukt af den pågældende art. Hvis det grundet funktionsnedsættelsen er nødvendigt med et forbrugsgode, der er dyrere end et standardprodukt, eller hvis funktionsnedsættelsen nødvendiggør særlig indretning af forbrugsgodet, betaler kommunen desuden de nødvendige merudgifter herved. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe funktionsnedsættelsen, betaler kommunen de fulde anskaffelsesudgifter. Der ligger dermed i servicelovens § 113 en vis grad af egenbetaling for borgeren ved støtte til køb af forbrugsgoder.

Det skal desuden nævnes, at bekendtgørelse nr. 740 af 13. juni 2016 om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven indeholder regler om delvis egenbetaling for borgeren for nogle specifikt angivne hjælpemidler og forbrugsgoder.

2.5.1.7. Bestemmelser om befordringsgodtgørelse i bekendtgørelse nr. 740 af 13. juni 2016 § 24 om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder (udstedt i medfør af servicelovens § 112, stk. 5, og § 113, stk. 6)

Efter § 24 i bekendtgørelse nr. 740 af 13. juni 2016 om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder pålægges kommunerne at yde befordringsgodtgørelse i forbindelse med ansøgning og ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder, når den samlede udgift med det billigste forsvarlige befordringsmiddel overstiger 60 kr., dog 25 kr. for personer, der modtager sociale pensioner. Borgeren vil dermed selv skulle afholde sine befordringsudgifter, hvis de samlede udgifter ligger under de angivne beløbsgrænser.

2.5.1.8. Servicelovens § 117 om individuel befordring

Efter servicelovens § 117 kan kommunerne yde tilskud til borgere, som på grund af varig funktionsnedsættelse har behov for befordring med individuelle transportmidler. Kommunernes afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Det er overladt til den enkelte kommune at tilrettelægge tilskudsordningen og træffe beslutning om, hvordan hjælpen skal gives. Den enkelte kommune vil dermed kunne vælge at tilrettelægge ordningen, således at der er delvis egenbetaling ved brug af ordningen.

2.5.2. Området for udsatte børn og unge

2.5.2.1. Bekendtgørelse nr. 712 af 19. juni 2013 om betaling for ophold i anbringelsessteder for børn og unge under 18 år samt for døgnophold og udslusningsophold for unge i alderen 18 til og med 22 år (udstedt i medfør af serviceloven)

På området for udsatte børn og unge har forældre til anbragte børn efter gældende regler som udgangspunkt pligt til at bidrage til udgifterne ved børnenes ophold i forhold til deres indkomstgrundlag. Forældres betaling for opholdet, når deres børn er anbragt uden for hjemmet, er således reguleret i bekendtgørelse nr. 712 af 19. juni 2013 om betaling for ophold i anbringelsessteder for børn og unge under 18 år samt for døgnophold og udslusningsophold for unge i alderen 18 til og med 22 år (betalingsbekendtgørelsen).

Hovedreglen i de gældende regler er, at forældrene har pligt til at bidrage til udgifterne ved opholdet, når deres barn anbringes uden for hjemmet. Forældre med en indkomst under 131.700 kr. (2016-pl) er dog altid fritaget for betaling. Herudover har kommunen mulighed for at fritage forældre helt eller delvist for betaling efter en skønsmæssig vurdering.

Det maksimale beløb, som forældrene kan pålægges at betale for anbringelsen, er 4.357 kr. månedligt, som nås ved et indkomstgrundlag på 567.361 kr. og derover.

Desuden følger det af betalingsbekendtgørelsen § 12, at anbragte børn og unge har pligt til at bidrage til udgifterne ved opholdet. Betalingen kan kun kræves af indtægt, der overstiger det beløb, der normalt ydes som lommepenge og til beklædning til den pågældende aldersgruppe. Endelig følger det af betalingsbekendtgørelsens § 13, at unge mellem 18 og 22 år, der efter serviceloven § 76, stk. 3, om efterværn opholder sig i et døgntilbud eller udslusningsophold, også har en pligt til at bidrage til udgifterne ved opholdet. Egenbetalingen beregnes efter reglerne for huslejebetaling i midlertidige ophold i boformer efter servicelovens §§ 107, 109 og 110. Egenbetalingen skal afholdes af personens indkomst, men det forudsættes, at personen efter betalingen har et rimeligt beløb til rådighed. Størrelsen af rådighedsbeløbet fastsættes efter en individuel vurdering af handlekommunen.

2.5.3. Området for udsatte voksne

2.5.3.1. Servicelovens § 109 om kvindekrisecentre og § 110 om forsorghjem

Servicelovens § 109 om kvindekrisecentre pålægger kommunalbestyrelsen at tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, som har været udsat for vold, trusler eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold.

Servicelovens § 110 om forsorghjem pålægger Kommunalbestyrelsen at tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

Udgangspunktet for både § 109 og § 110 er, at beboerne betaler for eget ophold, jf. servicelovens § 163, stk. 2. Såfremt beboerne i midlertidige tilbud bevarer egen bolig under opholdet, skal beboeren som udgangspunkt ikke betale for det midlertidige ophold, jf. § 163, stk. 2, 2. pkt.

Efter de gældende regler skal borgerens handlekommune træffe afgørelse om niveauet for egenbetaling for den enkelte borger.

3. Jeg kan endvidere afslutningsvis tilføje, at der som led i frikommuneforsøget blev etableret særlige muligheder for brugerbetaling i de ni udvalgte frikommuner inden for bestemte opgaveområder. Det omhandlede bl.a. tilbud om tilkøbsydelse til borgere, som var visiteret til personlig eller praktisk hjælp, og tilbud om salg af bleer til forældre

med børn i daginstitutioner. Der henvises til lov nr. 550 af 18. juni 2012 om frikommuner og lov nr. 1286 af 19. december 2012 om ændring af lov om frikommuner, og lov nr. 1380 af 16. december 2014 om ændring af lov om frikommuner m.v. Frikommuneforsøget udløb med udgangen af 2015. Allerede igangsatte forsøg kan dog fortsætte i en overgangsperiode frem til 1. juli 2017.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann